

Demografia local i regional

2014/2015

Codi: 101618

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501002 Geografia i ordenació del territori	OT	3	0
2501002 Geografia i ordenació del territori	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Joaquín Recaño Valverde

Correu electrònic: Joaquín.Recano@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha prerequisits

Objectius

L'assignatura s'imparteix com a optativa al Grau de Geografia i Ordenació del Territori.

L'objectiu és introduir als alumnes al coneixement de les característiques de la Demografia Local i regional, les seves fonts d'informació, el càlcul d'indicadors demogràfics i espacials a escala local, la interpretació d'aquests indicadors i la realització de projeccions locals de població. L'orientació és eminentment pràctica aplicant els procediments demogràfics mitjançant el software MS Excel i SPSS.

Els objectius concrets són:

1. Introduir a l'alumnat en els conceptes bàsics de la Demografia Local i Regional i les àrees petites
2. Conèixer les fonts demogràfiques i econòmiques de caràcter local i regional
3. Estimar indicadors demogràfics locals i regionals decidint el grau de significació d'aquests indicadors.
4. Aplica l'estadística espacial a la confecció d'indicadors demogràfics locals i regionals
5. Conèixer els mètodes d'estimació de la segregació residencial i interpretar aquests indicadors
6. Realitzar projeccions locals de població mitjançant un software ad-hoc i interpretar els resultats
7. Argumentar els resultats obtinguts a la representació gràfica, exploració i anàlisi de la informació per descriure i caracteritzar territoris a escala infra-municipal, local i regional

Competències

Geografia i ordenació del territori

- Analitzar i explicar els esdeveniments del món actual des d'un punt de vista geogràfic.
- Analitzar i interpretar problemes demogràfics.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi

- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
- Sintetitzar i transmetre les problemàtiques geogràfiques als mitjans de comunicació.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les principals dinàmiques del món actual des d'un vessant geogràfic
2. Comunicar els principals fenòmens demogràfics i els processos migratoris per explicar els esdeveniments del món actual.
3. Contrastar i comparar dades geogràfiques rellevants.
4. Descriure els diferents fenòmens demogràfics.
5. Descriure els processos migratoris a diferents escales regionals.
6. Elaborar un treball individual en el qual s'expliciti el pla de treball i la temporalització de les activitats
7. Redactar propostes innovadores
8. Resoldre problemes de manera autònoma.
9. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina.

Continguts

Bloc 1. El concepte de Demografia Local i regional

Unitat 1.1 La demografia de les àrees petites: conceptes i definició

Unitat 1.2 Les persones i les llars: apunts de demografia residencial

Unitat 1.3 Les fonts locals i regionals d'informació demogràfica i econòmica

Bloc 2. Construcció d'indicadors demogràfics locals i regionals

Unitat 2.1 Interpretació dels indicadors demogràfics locals de dinàmica i estructura

Unitat 2.2 Mètodes d'estimació d'indicadors demogràfics locals i regionals

Unitat 2.3 Tècniques d'estandardització aplicades a l'escala local i regional

Unitat 2.4 Aplicació de l'estadística espacial a l'anàlisi de indicadors demogràfics locals i regionals.

Bloc 3. La segregació residencial

Unitat 3.1 El concepte de segregació residencial i l'escala local

Unitat 3.2 Càlcul d'indicadors de segregació residencial

Bloc 4. Projeccions demogràfiques i de llars a escala local

Unitat 4.1 Definició, conceptes i mètodes claus de les projeccions locals

Unitat 4.2 Estudi de cas: realització d'una projecció local

Metodologia

El curs s'estructura a partir d'activitats dirigides i autònomes on l'alumne aprendrà a desenvolupar-se en els continguts de l'assignatura amb el suport del professor a

diferents nivells

- Activitats dirigides: classes teòriques i pràctiques presencials
- Activitats supervisades: seguiment de les pràctiques i dels treballs
- Activitats autònomes: estudi dels continguts teòrics i de les lectures complementàries, finalització de les pràctiques i realització del treball de curs.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals, realització de pràctiques dirigides i del treball de curs dirigit al laboratori d'informàtica	45	1,8	1, 2, 3, 4, 5, 8, 9
Tipus: Supervisades			
Realització de pràctiques i del treball de curs al laboratori d'informàtica	22	0,88	1, 2, 3, 4, 5, 8
Tutories del treball de curs	3	0,12	6, 7, 8
Tipus: Autònomes			
Estudi personal, preparació proves	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 8, 9
Finalització de les pràctiques i del treball de curs	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Avaluació

L'avaluació del curs es compon de quatre grans blocs:

- Exàmens teòrics i pràctics. Dos exàmens, el primer es correspon als blocs 1 i 2 i el segon als blocs 3 i 4. Cada examen representa el 15 per cent de la nota final.
- Pràctiques individuals sobre els blocs 2 i 3. Es realitzaran al voltant de 8-10 pràctiques individuals que puntuaran un 30 per cent de la nota.
- Treball de curs on es realitzarà una aplicació pràctica dels continguts del bloc 4. Un 20 per cent de la nota.
- Participació en classe. Un 20 per cent de la nota.

Aspectes clau a tenir en compte en l'avaluació:

- La presentació de les pràctiques fora del termini establert tindrà una penalització.
- La realització del treball és obligatori per aprovar el curs.
- El plagi o còpia d'un exercici tindrà un 0. La repetició de còpia tindrà com a conseqüència suspendre l'assignatura.
- Es farà reavaluació del treball de curs sempre que s'hagi presentat dins del termini establert.
- Es farà reavaluació de les pràctiques.
- Es farà reavaluació final sempre i quan s'hagin presentat a l'avaluació dels dos exàmens parcials.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exàmens teòrics i pràctics	30 per cent	1,5	0,06	2, 3, 4, 5, 8, 9
Participació en classe	20 per cent	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 8, 9
Pràctiques individuals	30 per cent	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 8, 9
Treball de curs	20 per cent	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Bibliografia

EGGERICKX, T. i POULAIN, M. (1996) "De la variabilité des paramètres démographiques pour les petites populations", Espace, populations, sociétés, 14 (1) 93-102

ESTEVE, A. i RECAÑO, J. (2006) "(Re-)visitando García Faria. Un estudio de los factores espaciales y medioambientales de la mortalidad en la Barcelona de finales del siglo XIX" Revista de Demografía Histórica, Vol. 24, Nº 1, 2006 , págs. 121-180

MÓDENES J.A. i LÓPEZ , J. (2001), Els joves catalans en el 2011: els canvis que vénen, Barcelona, Secretaria General de Joventut, Col·lecció Estudis, 4, Generalitat de Catalunya.

MÓDENES, J.A. (2008). "Movilidad espacial, habitantes y lugares: retos conceptuales y metodológicos para la geodemografía", Estudios Geográficos, Vol 69, No 264

RECAÑO, J. (2002), El espacio social y geográfico de los jóvenes en Cataluña, Papers de Demografia, 209

SÁNCHEZ , C. i DOMÍNGUEZ , M. (2001), "Anàlisi de l'estructura social de les comarques catalanes a partir de dades censals", Revista Catalana de Sociologia, 14, p.193-213.

SÁNCHEZ, J.E. i MORENO, D. (1997), Perfil socio-econòmic dels municipis catalans. Instruments per a la gestió, Barcelona, Fundació CIREM.

SILVA L. C., A. BENAVIDES i C. L. VIDAL. (2003). "Análisis espacial de la mortalidad en áreas geográficas pequeñas. El enfoque bayesiano". Revista Cubana de Salud Pública, 29(4): 314-322.

VIDAL, T. (dir) (1983), Atlas socioeconòmic de Catalunya, Barcelona.

VINUESA, J i altres (1994), Demografía. Análisis y proyecciones, Madrid, Síntesis